

PEDAGOGIK MAHORAT

4(1)
2024

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

4-son (2024-yil, aprel)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2024

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

2024, № 4

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi OAK Rayosatining 2016-yil 29-dekabrda qarori bilan **pedagogika** va **psixologiya** fanlari bo‘yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo‘lgan zaruriy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnal 2001-yilda tashkil etilgan.

Jurnal 1 yilda 12 marta chiqadi.

Jurnal O‘zbekiston matbuot va axborot agentligi Buxoro viloyat matbuot va axborot boshqarmasi tomonidan 2016-yil 22-fevral № 05-072-sonli guvohnoma bilan ro‘yxatga olingan.

Muassis: Buxoro davlat universiteti

Tahririyat manzili: 200117, O‘zbekiston Respublikasi, Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko‘chasi, 11-uy
Elektron manzil: nashriyot_buxdu@buxdu.uz

TAHRIR HAY‘ATI:

Bosh muharrir: Adizov Baxtiyor Rahmonovich – pedagogika fanlari doktori, professor

Mas’ul kotib: Sayfullayeva Nigora Zakiraliyevna – pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

Xamidov Obidjon Xafizovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Begimqulov Uzoqboy Shoyimqulovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Navro‘z-zoda Baxtiyor Nigmatovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ibragimov Xolboy Ibragimovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Rasulov To‘lqin Husenovich, fizika-matematika fanlari doktori (DSc), professor

Yanakiyeva Yelka Kirilova, pedagogika fanlari doktori, professor (N. Rilski nomidagi Janubiy-G‘arbiy Universitet, Bolgariya)

Andriyenko Yelena Vasilyevna pedagogika fanlari doktori, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Fizika, matematika, axborot va texnologiya ta‘limi instituti, Novosibirsk, Rossiya)

Romm Tatyana Aleksandrovna pedagogika fanlari doktori, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Tarix, gumanitar va ijtimoiy ta‘lim instituti, Novosibirsk, Rossiya)

Chudakova Vera Petrovna, psixologiya fanlari nomzodi (Ukraina pedagogika fanlari milliy akademiyasi, Ukraina)

Hamroyev Alijon Ro‘ziqulovich – pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

Qahhorov Siddiq Qahhorovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Mahmudova Muyassar, pedagogika fanlari doktori, professor

Kozlov Vladimir Vasilyevich, psixologiya fanlari doktori, professor (Yaroslavl davlat universiteti, Rossiya)

Tadjixodjayev Zokirxo‘ja Abdusattorovich, texnika fanlari doktori, professor

Amonov Muxtor Raxmatovich, texnika fanlari doktori, professor

O‘rayeva Darmonoy Saidjonovna, filologiya fanlari doktori, professor

Durdiyev Durdimurod Qalandarovich, fizika-matematika fanlari doktori, professor

Mahmudov Nosir Mahmudovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Olimov Shirinboy Sharofovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Chariyev Irgash To‘rayevich, pedagogika fanlari doktori, professor

Qiyamov Nishon Sodiqovich, pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Ro‘ziyeva Dilnoza Isomjonovna, pedagogika fanlari doktori, professor

Qurbonova Gulnoz Negmatovna, pedagogika fanlari doktori (DSc)

To‘xsanov Qahramon Rahimboyevich, filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Nazarov Akmal Mardonovich, psixologiya fanlari doktori (DSc), professor

Dilova Nargiza Gaybullayevna, pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

Jumayev Rustam G‘aniyevich, siyosiy fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nurulloev Firuz No‘monjonovich, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

Navruz-Zoda Layli Baxtiyorovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Xalikova Umida Mirovna, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ МАСТЕРСТВО

Научно-теоретический и методический журнал

№ 4, 2024

Решением Высшей аттестационной комиссии при Кабинете Министров Республики Узбекистан от 29 декабря 2016 года журнал включён в перечень изданий, рекомендованных для публикации научных результатов статей по направлениям «Педагогика» и «Психология».

Журнал основан в 2001 году.

Журнал выходит 12 раз в год.

Журнал зарегистрирован Бухарским управлением агентства по печати и массовой коммуникации Узбекистана.

Свидетельство о регистрации средства массовой информации № 05-072 от 22 февраля 2016 г.

Учредитель: Бухарский государственный университет

Адрес редакции: 200117, Узбекистан, г. Бухара, ул. Мухаммад Икбол, 11.

E-mail: nashriyot_buxdu@buxdu.uz

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Главный редактор: Адизов Бахтиёр Рахманович – доктор педагогических наук, профессор

Ответственный редактор: Сайфуллаева Нигора Закиралиевна – доктор философии педагогических наук (PhD)

Хамидов Обиджон Хафизович, доктор экономических наук

Бегимкулов Узакбай Шаимкулович, доктор педагогических наук, профессор

Навруз-заде Бахтиёр Нигматович, доктор экономических наук, профессор

Ибрагимов Холбой Ибрагимович, доктор педагогических наук, профессор

Расулов Тулкин Хусенович, доктор физико-математических наук, профессор

Янакиева Елка Кирилова, доктор педагогических наук, профессор (Болгария)

Андреенко Елена Васильевна (Институт физико-математического, информационного и технологического образования НГПУ, Новосибирск, Россия)

Ромм Татьяна Александровна (Институт истории, гуманитарного, социального образования ФГБОУ ВО НГПУ, Новосибирск, Россия)

Чудакова Вера Петровна, кандидат психологических наук (Национальная академия педагогических наук Украины, Украина)

Хамроев Алижон Рузикулович, доктор педагогических наук (DSc), профессор

Каххаров Сиддик Каххарович, доктор педагогических наук, профессор

Махмудова Муяссар, доктор педагогических наук, профессор

Козлов Владимир Васильевич, доктор психологических наук, профессор (Ярославль, Россия)

Таджиходжаев Закирходжа Абдусаттарович, доктор технических наук, профессор

Аманов Мухтор Рахматович, доктор технических наук, профессор

Ураева Дармоной Саиджановна, доктор филологических наук, профессор

Дурдиев Дурдимурод Каландарович, доктор физико-математических наук, профессор

Махмудов Насыр Махмудович, доктор экономических наук, профессор

Олимов Ширинбой Шарофович, доктор педагогических наук, профессор

Чариев Иргаш Тураевич, доктор педагогических наук, профессор

Киямов Нишон Содикович, доктор педагогических наук, профессор

Шомирзаев Махматмурод Хурамович, доктор педагогических наук, профессор

Рузиева Дилноза Исомжоновна, доктор педагогических наук, профессор

Курбонова Гулноз Негматовна, доктор педагогических наук (DSc), профессор

Тухсанов Кахрамон Рахимбоевич, доктор филологических наук (DSc), профессор

Назаров Акмал Мардонович, доктор психологических наук (DSc), профессор

Дилова Наргиза Гайбуллаевна, доктор педагогических наук (DSc), профессор

Жумаев Рустам Ганиевич, доктор философии политических наук (PhD), доцент

Нуруллоев Фируз Нумонжонович, доктор философии педагогических наук (PhD)

Навруз-заде Лайли Бахтиёровна, доктор философии экономических наук (PhD), доцент

Халикова Умида Мировна, доктор философии педагогических наук (PhD), доцент

PEDAGOGICAL SKILLS

The scientific-theoretical and methodical journal

№ 4, 2024

By the decision of the Higher Attestation Commission under the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan dated December 29, 2016, the journal was included in the list of publications recommended for publishing scientific results of articles in the areas of «Pedagogy» and «Psychology».

The journal was founded in 2001.

The journal is published 12 times a year.

The journal is registered by the Bukhara Department of the Agency for Press and Mass Communication of Uzbekistan.

The certificate of registration of mass media № 05-072 of 22 February 2016

Founder: Bukhara State University

Publish house: 200117, Uzbekistan, Bukhara, Muhammad Ikbol Str., 11.

E-mail: nashriyot_buxdu@buxdu.uz

EDITORIAL BOARD:

Chief Editor: Pedagogical Sciences of Pedagogy, Prof. Bakhtiyor R. Adizov.

Editor: Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Nigora Z. Sayfullaeva

Doctor of Economics Sciences Prof. Obidjon X. Xamidov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Uzokboy Sh. Begimkulov

Doctor of Economics Sciences, Prof. Bakhtiyor N. Navruz-zade

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Holboy I.Ibragimov

Doctor of Physical and Mathematical Sciences (DSc), Prof. Tulkin Kh. Rasulov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Yelka K. Yanakieva (Bulgaria)

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Andrienko Yelena Vasilyevna (Russia)

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Romm Tatyana Aleksandrovna (Russia)

Candidate of Psychology, Vera P. Chudakova (Kiev, Ukraina)

Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Prof. Alijon R. Hamroev

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Siddik K. Kahhorov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof.M.Mahmudova

Doctor of Psychology, Prof. Vladimir V. Kozlov (Yaroslavl, Russia)

Doctor of Technical sciences, Prof. Zakirkhodja A. Tadjikhodjaev

Doctor of Technical sciences, Prof. Mukhtor R.Amanov

Doctor of Philology, Prof. Darmon S. Uraeva

Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Prof. Durdimurod K. Durdiev

Doctor of Economics, Prof. Nasir N. Mahmudov

Doctor of Pedagogical Science, Prof. Shirinboy Sh. Olimov

Doctor of Pedagogical Science, Prof. Irgash T. Chariev

Doctor of Pedagogical Science, Prof. Nishon S. Kiyamov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Maxmatmurod X. Shomirzaev

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Dilnoza I. Ruzieva

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Gulnoz N. Qurbonova

Doctor of Philology, Prof. Qahramon R.Tuxsanov

Doctor of Psychology, Prof. Akmal M. Nazarov

Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Prof. Nargiza G. Dilova

PhD in Political Sciences, Doc. Rustam G.Jumaev

PhD in Pedagogical Sciences, Firuz N. Nurulloev

PhD in Economics Sciences, Doc. Layli B. Navruz-zade

PhD in Pedagogical Sciences, Doc.Umida M. Khalikova

MUNDARIJA

№	Familiya I.Sh.	Mavzu	Bet
DOLZARB MAVZU			
1.	<i>RO‘ZIYEVA Nilufar Komiljon qizi</i>	Umumta’lim maktablarida bugungi kunning dolzarb muammolari	7
PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA			
2.	<i>XAYITOV Jonibek Xolboboyevich</i>	Bo‘lajak pedagoglarda internet, virtual axborot madaniyatini shakllantirish	11
3.	<i>ALLAMBERGENOV Ali Axmedovich</i>	Raqamlashtirish sharoitida o‘qituvchilarni zamonaviy dasturlar asosida o‘qitish pedagogik muammo sifatida	15
4.	<i>ATAMURADOV Jamshid Jalilovich</i>	Masofaviy ta’lim platformalaridan ta’lim tizimida foydalanishning asosiy talablari	19
5.	<i>BEKNAZAROVA Lola Sadinovna</i>	Ijodiy-innovatsion ta’lim samaradorligini takomillashtirish dasturining amaliy-psixologik ahamiyati	25
6.	<i>DAVLETOV Erkaboy Yusubovich, RUZIMOVA Marjonoy Yo‘ldash qizi</i>	Boshlang‘ich ta’lim o‘qituvchilarining kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda integrativ yondashuvning ahamiyati	30
7.	<i>ATAXO‘JAEV Valixo‘ja, G‘ANIEV Doniyor G‘afurovich</i>	Uzluksiz ta’lim tizimida oliy ta’lim o‘rni	34
8.	<i>HAYDAROV Ramozon Mamayusupovich</i>	Bo‘lajak texnologiya fani o‘qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda axborot texnologiyalaridan foydalanish samaradorligi	39
9.	<i>HOTAMOVA Dildora Komilovna</i>	Raqamlashtirish sharoitida bo‘lajak o‘qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik imkoniyatlari	44
10.	<i>IKRAMOVA Kamola Shavkatovna</i>	Yosh oila va unda yuzaga keladigan ziddiyatlar ijtimoiy-psixologik fenomen sifatida	48
11.	<i>ISMOILOVA Gulbahor A‘zamovna, MUHAMMEDOVA Mohichexraxon Bahodir qizi</i>	Pedagogik ta’lim jarayonida ekologik madaniyatni shakllantirish va rivojlantirish	51
12.	<i>KARIMOVA Munisa Sirojiddin qizi</i>	Ekologik turizm iqtisodiy taraqqiyot hamda barqaror rivojlanish omili	55
13.	<i>LATIPOVA Umida Yusufboyevna</i>	Talabalarda ijodiy fazilatlar rivojlanishida psixokorreksion dasturning ahamiyati	59
14.	<i>MATYAQUBOV Xamidjan Razzoqovich</i>	Texnologiya darslarida o‘quvchilarning texnologik kompetensiyalarini shakllantirishda modul tizimining samaradorligi	64
15.	<i>MURODOVA Aziza Yorqin qizi</i>	Technology for development of professional and technical components of future engineers through virtual education technology	69
16.	<i>MADAMINOVA Yarkinoy Sapparbayevna</i>	Texnologiya ta’limi yo‘nalishi talabalariga mutaxassislik fanlarini o‘qitishda kompyuter texnologiyalaridan foydalanish	74
17.	<i>NE‘MATOV Bo‘ritosh Saydullayevich</i>	Boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarida kreativ faoliyatni takomillashtirishning ahamiyati va zaruriyati	79
18.	<i>NURMAMATOV Zuxriddin Shavkat o‘g‘li</i>	Mustaqil ta’limni tashkil etishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari	85
19.	<i>QODIROV Baxtiyor Eshmurzayevich</i>	Raqamli ta’lim muhitida bo‘lajak o‘qituvchilarning kasbiy mahoratini shakllantirishda nazariya va amaliyot integratsiyasi	89
20.	<i>QODIROVA Dilnoza Murtazoyevna</i>	Bo‘lajak psixologlarda kommunikativ kompetentlik namoyon bo‘lishining pedagogik-psixologik jihatlari	93

21.	QOZOQOVA Intizor Ismoyiljonovna	O’smir talabalarda bag’rikenglikni shakllantirishning psixologik xususiyatlari	97
22.	RAXMANOVA Dilfuza Uchkunovna	«Intellekt» va «intellektual madaniyat» tushunchalarini tadqiq qilishga nazariy yondashuv	102
23.	SOBIROV Abdulaziz Abduroziqovich	Talabalar reproduktiv salomatligi tibbiy-ijtimoiy va psixologik-pedagogik muammo sifatida	106
24.	SOBIROVA Oygul Alimovna	Bo’lajak musiqa o’qituvchisiga xos metodik kompetensiyalar va ularni rivojlantirish bosqichlari	110
25.	SAMIYEVA Dilbar Shukrullayevna	Bo’lajak o’qituvchilarning kreativ salohiyatini rivojlantirish dolzarb pedagogik muammo sifatida	114
26.	QAHHOROV Siddiq Qahhorovich, TO’RAYEV Shuxratjon Farmonovich	Mustaqil ta’lim samaradorligini oshirishga qaratilgan web ilovalarning ahamiyati	119
27.	TUROPOVA Mamura Safarovna	Bo’lajak tarbiyachilarda kasbiy motivatsiyani shakllantirishning psixologik asoslari	123
28.	SOBIROVA Oygul Alimovna	“Kompetentlik” tushunchasining mohiyati va musiqa o’qituvchisi kompetentligi	127
29.	TURSUNOV Muzaffar Ilxomovich	Bo’lajak muhandislarning kasbiy tayyorgarligini rivojlantirishda raqamli texnologiyalar asosiy omil sifatida	131
30.	UMAROVA Sitara Mukhlisovna	Heutagogy as perpetual motion machine of continuous education	135
31.	XAMRAYEV Nodir Zokir o’g’li	Ta’limda virtual didaktik muhitni yaratishda kompyuter simulyatorlaridan foydalanishning o’ziga xos xususiyatlari	140
32.	YELIBAYEV Jaxanger Tungishebeyevich	Psixologik adabiyotlarda “empatiya” tushunchasi mazmun-mohiyati va ilmiy nazariyalari	145
33.	YO’LDOSHEV Sardorbek Asliddin o’g’li	Oilaviy munosabatlarning etnopsixologik o’rganilishi	150
34.	АСКАРОВА Гулрух Оринбосаровна, КАДЫРОВА Зарина Шавкатовна	Стресс и совладающее поведение	155
35.	ДАМИНОВА Юлдуз Салимовна	Олий таълим муассасалари талабаларини ўқитишда коллаборатив таълим технологияларидан фойдаланиш	159
36.	МУРОДОВА Гули Буруновна	Гаджеты и дети: плюсы и минусы	163
37.	РАЖАБОВА Лола Рахматуллаевна	Олий педагогик таълим жараёнини дифференциал ёндашув асосида ташкил этишнинг функционал модели	167
38.	ТУЙЧИЕВА Саодат Мелқўзиевна	Касбий мобиллик - бўлажак мутахассисларни касбий ривожланиши механизми сифатида	172
39.	УМАРОВА Муножамат Ибрагимовна	Вопросы организации занятий в образовательных учреждениях с использованием электронных материалов	176
40.	NURUMBЕКОВА Yarkinay Anarmatovna	Innovatsion yondashuv asosida bo’lajak mutaxassislarda kouching kompetensiyasini takomillashtirish shakllari	181
41.	МУХАММАДИЕВ Шухрат Мустафақулович	Применение инновационных технологий в системе высшего образования	186
42.	ZARIPOV Lochin Rustamovich	Texnologiya o’qituvchilarini kasbiy tayyorlashning retrospektiv tahlili	190
43.	QURBONOVA Dilnora Nuriddin qizi	Ta’limni sun’iy intellekt bilan rivojlantirish	194

MASOFAVIY TA'LIM PLATFORMALARIDAN TA'LIM TIZIMIDA FOYDALANISHNING ASOSIY TALABLARI

Atamuradov Jamshid Jalilovich,

Buxoro davlat universiteti tayanch doktoranti

j.j.atamuradov@buxdu.uz, atamuradov727@gmail.com

Ushbu maqolada masofaviy ta'limdan ta'lim tizimida foydalanishning asosiy istiqbollari va ta'lim tizimining barcha bosqichlarida qo'llanganda uning asosiy talablari haqida bayon etilgan. Jamiyatni zamonaviy axborotlashtirish sharoitida ta'lim sifatini oshirish, ta'lim sohalarida onlayn ta'lim usullaridan foydalanib, zamonaviy texnologiyalar vositalari yordamidan foydalanish natijasida ta'lim sifatini oshirish. Bugungi kunda masofaviy ta'limga alohida ahamiyat berilmoqda, chunki masofaviy ta'lim o'qituvchilar uchun ham, o'quvchilar uchun ham bir qator qulayliklarga ega. Bundan tashqari, maqolada masofaviy ta'lim platformalarini ta'lim muassasasida joriy qilishda muhim e'tibor berilishi lozim bo'lgan komponent va elementlarga tavsif ham berilgan, hamda O'zbekiston Respublikasidagi masofaviy ta'limni joriy etish bo'yicha qabul qilingan bir qator farmon va buyruqlar haqida ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: *LMS, onlayn platforma, masofaviy ta'lim, SCORM standarti, onlayn kurs, masofaviy ta'lim tizimi, LMS komponentlari, LMS elementlari, dasturiy ta'minot to'plami, texnologiya, kommunikatsiya.*

ОСНОВНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ПЛАТФОРМ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ

В данной статье описаны основные перспективы использования дистанционного образования в системе образования и его основные требования при его использовании на всех этапах образовательной системы, это позволит повысить качество образования в условиях современной информатизации общества, повысить качество образования в результате использования методов онлайн-обучения в образовательных сферах и применения современных технологий. Сегодня дистанционному образованию придаётся особое значение, поскольку дистанционное образование имеет ряд преимуществ как для преподавателей, так и для учащихся. Кроме того, в статье описаны компоненты и элементы, на которые следует обратить внимание при внедрении платформ дистанционного образования в образовательном учреждении, а также ряд постановлений и распоряжений, принятых по внедрению дистанционного образования в Республике Узбекистан.

Ключевые слова: *LMS, онлайн-платформа, дистанционное образование, стандарт SCORM, онлайн-курс, система дистанционного образования, компоненты LMS, элементы LMS, программный комплекс, технология, коммуникация.*

BASIC REQUIREMENTS FOR THE USE OF DISTANCE EDUCATION PLATFORMS IN THE EDUCATION SYSTEM

This article describes the main prospects for the use of distance education in the education system and its basic requirements for its use at all stages of the educational system, to improve the quality of education in the conditions of modern informatization of society, to improve the quality of education as a result of the use of online learning methods in educational spheres and application of modern technologies. Today, distance education is given special importance, since distance education has a number of advantages for both teachers and students. In addition, the article describes the components and elements that should be paid attention to when implementing distance education platforms in an educational institution, as well as a number of resolutions and orders adopted for the implementation of distance education in the Republic of Uzbekistan.

Keywords: *LMS, online platform, distance education, SCORM standard, online course, distance education system, LMS components, LMS elements, software package, technology, communication.*

Kirish. Ta'lim jarayonlarining barcha bosqichlarida masofaviy ta'lim texnologiyalardan foydalanish, ta'lim sifatini oshirishga va o'quv jarayonini yanada osonlashtirishga yordam beradi. Ushbu maqsadga erishish uchun ishlab chiqilgan platforma uchun talablar to'plangan ish, ya'ni biznes talablari, funksional talablar aniqlanadi va loyihaning chegaralari va cheklovlari o'rganiladi. Funksional talablarni tavsiflashdan tashqari, dizayn taxminlari va bog'liqliklari ko'rib chiqiladi. Talablar shakllantirilgandan so'ng,

foydalanuvchi interfeysi loyihalashtiriladi, ya'ni platformaning maqsadli auditoriyasi belgilar usuli yordamida aniqlanadi, har bir belgi uchun foydalanuvchi ssenariylari aniqlanadi va sayt navigatsiya sxemasi ishlab chiqiladi. Interfeys dizaynining yakuniy qismi platformaning interaktiv prototipini yaratishdan iboratdir.

Hozirgi davrda ta'lim jarayoniga axborot texnologiyalarini joriy etish sharoitida ta'limning yangi shakliga ehtiyoj paydo bo'ldi. Ushbu shaklga bo'lgan zamonaviy talablar maktab o'quvchilari, ayniqsa, o'rta maktab o'quvchilari va nogiron bolalarni o'qitishda, shuningdek, ishchilarning malakasini oshirishda va ularning geografik joylashuvidan qat'i nazar, o'z-o'zini tarbiyalashda ifodalanadi. Bunda bizga elektron ta'lim degan tushuncha juda katta yordam berishi mumkin. Elektron ta'lim-bu axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining muhiti va ta'lim muhiti o'rtasidagi bog'liqlikdir. Elektron ta'limni tushunish mukammal rejalashtirilgan va tashkil etilgan o'quv muhitining asosi bo'la oladi, ammo hech bir holatda bunday ta'lim mavjud pedagogik modellar va standartlarni almashtira olmaydi. ELearning-bu ta'limni qo'llab-quvvatlash uchun axborot texnologiyalari tomonidan taqdim etiladigan ta'lim shaklining zamonaviy vositasidir. Boshqacha qilib aytganda, u bilim olish uchun imkoniyatlarni kengaytiradi. Elektron ta'limning katta afzalligi masofalarni yo'q qilish va vaqt moslashuvchanligini joriy etish orqali har qanday rasmiy va norasmiy to'siqlarni olib tashlash imkonini yaratadi. Bugunki kunda elektron ta'lim zamonaviy hayotimizda muhim rol o'ynaydi, aniq bilimlarni taqdim etishdan tortib, kasbiy tayyorgarlikka qadar, nafaqat odatdagi ta'lim formatidagi talabalar uchun, balki o'quv ishtirokchilarining barcha toifalari uchun (ish paytida o'qish, yangi kasblar uchun malaka oshirish) bir qator vazifalarni bajaradi.

Asosiy qism. Yurtimizda hozirgi vaqtda ta'lim va tarbiyaning zamonaviy texnologiyalariga sifat jihatidan jadal o'tish uchun jiddiy obyektiv asoslar shakllantirildi, chunki bugungi kunda ijtimoiy va iqtisodiy hayotdagi innovatsion jarayonlarning o'zi ham ta'limda tub o'zgarishlarni talab qilmoqda. Ertami-kechmi yurtimizdagi ta'lim muassasalarida bu jarayonga qo'shilmagan birorta ham o'qituvchi-pedagog yoki pedagogik faoliyat bilan shug'ullanayotgan biror kishi chetda qolmaydi. 2020-yilda boshlangan global pandemiya davrida Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining tashabbusiga asosan mamlakatimiz oliy o'quv yurtlari masofaviy ta'limga o'tdi va 2020-yil 27-martdan O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining oliy ta'lim muassasalarida masofaviy ta'limni joriy etish to'g'risidagi 233-sonli buyrug'iga asosan masofaviy ta'limga o'tish jarayoni boshlandi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni bilan tasdiqlangan 2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasini «Inson qadrini ulug'lash va faol mahalla yili»da amalga oshirishga oid davlat dasturida belgilangan vazifalar ijrosini ta'minlash, shuningdek, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari imkoniyatlaridan sohada samarali foydalanish maqsadida O'zbekiston Respublikasi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Oliy ta'lim tashkilotlarida masofaviy ta'lim shaklini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida” gi O'zbekiston Respublikasi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining gi 2022-yil 3-oktabr 599-sonli “Oliy ta'lim tashkilotlarida masofaviy ta'lim shaklini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida” Qarori O'zbekistonda masofaviy ta'limni yangi bosqichga chiqardi.

Tadqiqot maqsadi. Yuqorida keltirilgan farmon va qarorni tahlili asosida ta'lim muassasalarining ta'lim jarayonida joriy etilishi mumkin bo'lgan zamonaviy masofaviy ta'lim platformasiga bo'lgan minimal talablarni ishlab chiqish, hamda ushbu masofaviy ta'lim platformasining asosiy komponentlari, tarkibiy elementlari va texnik talablarini shakllantirish.

Tadqiqot metodi va natijalar. Yuqorida keltirilgan farmon va qarorga ko'ra masofaviy ta'limni maxsus platforma yordamida yoki mavjud platformalardan foydalangan holda tashkil etish belgilab qo'yilgan va Oliy ta'lim fan va innovatsiyalar vazirligi tasarrufida bo'lgan “Oliy ta'lim” tashkilotlarida masofaviy ta'limni tashkil etish tartibi to'g'risida” gi nizomi asosida masofaviy ta'lim platformalari, ya'ni LMSlarga bir qator talablar ham belgilangan va bu talablar quyidagicha ko'rinish oladi:

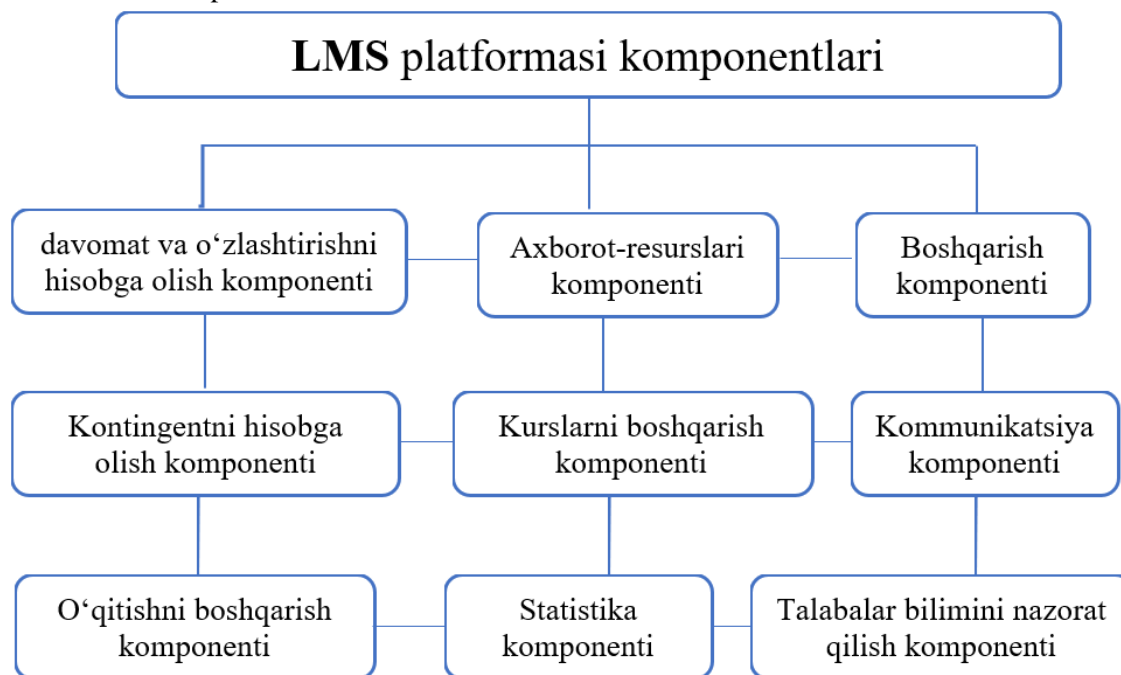
1. Masofaviy ta'limni boshqarish bo'yicha dasturiy ta'minot — LMS platformasi **SCORM** standartlariga mos hamda unda avtoproktoring tizimi mavjud bo'lishi lozim.

Bunda SCORM (Sharable Content Object Reference Model) deyarli har bir ta'lim platformasi tomonidan tan olingan standartdir. U nazorat so'rovnomalari asosidagi elektron kurslarini paketlash uchun ishlatiladi va SCORM talablariga mos LMS dan foydalanishni talab qiladi. Shunday qilib, o'quv mazmuni foydalanuvchi o'quv jarayonining taraqqiyotini kuzatish uchun tizim bilan o'zaro ta'sir qilishi mumkin. SCORM kurslari sizga aniq tuzilmani yaratish, turli xil tarkib qismlarini alohida bloklar sifatida ishlatish va ular o'rtasida almashish qoidalarini o'rnatish imkonini beradi.

SCORM masofaviy ta'lim tizimlari uchun ishlab chiqilgan spetsifikatsiyalar va standartlar to'plamidir. Unda o'quv materialini tashkil etish va masofaviy ta'limning butun tizimiga qo'yiladigan talablar mavjud. SCORM komponentlarning mosligini va ularni qayta ishlatish imkoniyatini ta'minlashga imkon beradi: o'quv materialini kim, qayerda va qanday vositalar bilan bo'lishidan qat'i nazar, turli xil o'quv kurslariga

kiritilishi va masofaviy ta’lim tizimi tomonidan ishlatilishi mumkin bo’lgan alohida kichik bloklar bilan ifodalanadi. ular yaratilgan. SCORM XML standartiga asoslangan.

2. Masofaviy ta’limni boshqarish bo’yicha dasturiy ta’minot — LMS platformasi quyidagi komponentlardan tashkil topadi:

1-sxema. LMS platformasi komponentlari

➤ axborot-resurslari komponenti — o’quv adabiyot, darsliklar, monografiyalar, ilmiy maqola va tadqiqot natijalari aks etilgan ilmiy asarlardan foydalanishni ta’minlash komponenti;

➤ boshqarish komponenti — ushbu komponent vazifasi tizimning xizmat ma’lumotnomasi va foydalanuvchilar reyestrini yuritish, foydalanish huquqlari hamda tizimga kirishda shaxsiy parametrlarini belgilash hamda foydalanuvchilarning harakatlarini qayd etib borish, autentifikatsiya (shaxsni aniqlash) va foydalanuvchilarni boshqarishni ta’minlashdan iborat;

➤ davomat va o’zlashtirishni hisobga olish komponenti — ushbu komponent resurslardan foydalanishni hisobga olishga hamda ushbu resurslarni o’zlashtirishga imkon beradi hamda talabalarning individual o’quv rejalarini shakllantiradi va o’zlashtirish natijalarini tahlil qiladi;

➤ kommunikatsiya komponenti — bu komponent foydalanuvchilarga o’zaro interfaol axborot almashish (forum, chat, xabar, elektron pochta, videokonferensiya tashkil etish), xabarlar olish hamda tizim, kurslar va pedagog kadrlar bo’yicha feedback (teskari aloqa) orqali ma’lumotlar almashish imkoniyatini yaratadi;

➤ kontingentni hisobga olish komponenti — ushbu component foydalanuvchilar kontingentning yagona reyestrini yuritishga imkon berib, talabalar va pedagog kadrlarga oid ma’lumotlarni kiritish va saqlash, shuningdek ularning shaxsiy kabinetlariga kirish va qidirishni ta’minlaydi;

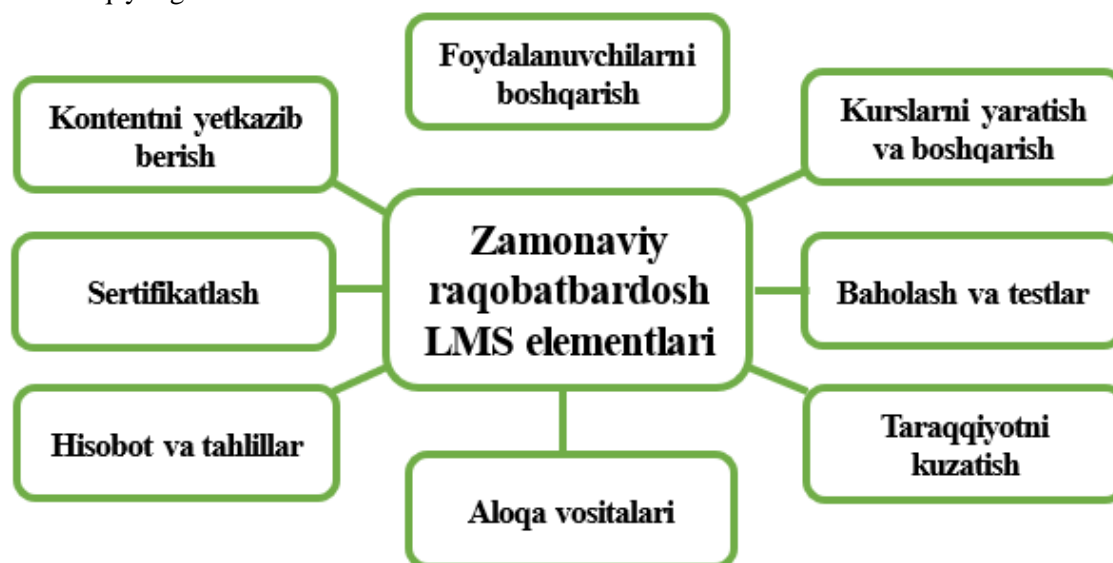
➤ kurslarni boshqarish komponenti — o’quv kontenlarini boshqarish, tahrirlash, sinxron va asinxron rejimda o’tkazilgan mashg’ulotlarning videodarslarini yuklash (import/eksport), test sinovlarini tashkil etish, tashqi ta’lim resurslariga giperhavolalarni kiritish, topshiriq va vazifalarni qo’yish imkoniyatlariga ega bo’ladi;

➤ o’qitishni boshqarish komponenti — bu komponent talabalarni kursdan kursga o’tkazish, ularga kreditlar berish va qaytadan o’qitish jarayonini nazorat qiladi, tashkiliy-metodik vositalarni (mashg’ulotlar jadvali, konsultatsiyalar, konferensiyalar, vazifani topshirish muddati, vebinar, imtihonlar va boshqalar) boshqaradi, talabalarning o’zlashtirishiga doir ma’lumotlarni avtomatlashtirilgan holda shakllantirib, o’rganiladigan fanlar ro’yxatini shakllantiradi va doimiy ravishda yangilab boradi;

➤ statistika komponenti — ushbu komponent talabalar kontingentini, o’zlashtirish ko’rsatkichlari va kurslarning o’quv kontenti bilan to’ldirilganligi haqidagi ma’lumotlardan iborat axborot olish imkoniyatini beradi, ta’lim jarayoniga oid hisobotlarni shakllantiradi, talabalarning harakati (o’qishga qabul qilish, ko’chirish, chetlashtirish, qayta tiklash) haqidagi ma’lumotlarni yuritadi, o’qishni bitirgan, o’qishini ko’chirgan yoki chetlashtirilganlar haqidagi ma’lumotlarni arxivlashtiradi;

➤ talabalar bilimni nazorat qilish komponenti —bu komponent o‘quv kontenti mazmuniga mos va testologiya talablari asosida shakllantirilgan nazorat materiallari bazasi va test tizimini, imtihon jarayonini tashkil etish uchun avtoproktoring tizimini o‘zida jamlaydi

Rivojlangan mamlakatlarning tajriba va malkalaridan kelib chiqqan holda ta‘lim tizimida foydalanilayotgan LMSlarga ham bir qator asosiy talablar belgilangan. Bu talablar asosida zamonaviy raqobatbardosh LMSda bo‘lishi kerak asosiy elementlarni quyidagicha tasvirlashimiz mumkin:

2 – sxema. Zamonaviy raqobatbardosh LMS elementlari

1. **Foydalanuvchilarni boshqarish:** foydalanuvchi hisoblarini samarali boshqarish, jumladan, ro‘yxatdan o‘tish, hisobni faollashtirish, autentifikatsiya va avtorizatsiya. Talabalar, o‘qituvchilar va ma’murlar kabi har xil turdagi foydalanuvchilar uchun rolga asoslangan kirish nazorati uzluksiz tajribani ta‘minlaydi.

2. **Kurslarni yaratish va boshqarish:** O‘qituvchilar va ma’murlarga kurslarni osongina yaratish va boshqarish imkonini beruvchi xususiyat. Kursni boshqarish maqsadlarni belgilash, modullarni yaratish, muddatlarni belgilash va old shartlarni kiritish qobiliyatini o‘z ichiga olishi kerak.

3. **Kontentni yetkazib berish:** LMS platformalari matn, video, audio va interaktiv elementlar kabi keng doiradagi kontent formatlarini qo‘llab-quvvatlashi kerak. Kontent kutubxonasi yoki bozor sizga o‘quv mazmunini samarali tashkil etish va yetkazib berishda yordam berishi mumkin, bu esa o‘quvchilarning kerakli materiallarga kirishini ta‘minlaydi.

4. **Taraqqiyotni kuzatish:** Taraqqiyotni kuzatish o‘quvchilarga o‘z yutuqlarini kuzatib borish imkonini beradi. Bu talabalar va ma’murlarga tugallangan modullar, topshiriqlar va test natijalarini ko‘rish imkonini beradi. Kuzatuv keng qamrovli bo‘lishi va har bir faoliyat uchun tahliliy va vaqt sarflanishini ta‘minlashi kerak.

5. **Baholash va testlar:** o‘quvchilarning tushunish va eslab qolishlarini baholash uchun o‘quv jarayoniga baholash va testlarni kiritish. Savollar banklari, tasodifiy savollar yaratish va taymer viktorinalari kabi ilg‘or baholash xususiyatlari o‘rganish tajribasini oshirishi mumkin.

6. **Sertifikatlash:** Kurs oxirida sertifikatlar taqdim etish talabning bilim va ko‘nikmalarini tasdiqlashga yordam beradi, ularning ishga joylashishi yoki martaba istiqbolini oshiradi.

7. **Hisobot va tahlillar:** Batafsil hisobotlar va tahlillar sizga talabalar muvaffaqiyati, ishtirokchilar soni va kurs samaradorligi haqida tushuncha beradi. Talabalar ishtirokidagi tendentsiyalar va naqshlarni ko‘rsatish uchun ma‘lumotlarni vizualizatsiya qilish vositalarini qo‘llash ma’murlarga ma‘lumotlarga asoslangan qarorlar qabul qilishga yordam beradi.

8. **Aloqa vositalari:** Talabalar, o‘qituvchilar va ma’murlar o‘rtasida hamkorlik va muhokamani osonlashtirish uchun xabarlar, forumlar va e‘lonlar kabi aloqa vositalarini qo‘llang.

Ta‘lim muassasalarida masofaviy ta‘limni joriy etishda, masofaviy ta‘lim tizimlaridan ya‘ni LMSlardan foydalanishda yoki ta‘lim jarayoniga tadbiiq etish uchun ta‘lim muassasasining ichki muhit va imkoniyatlarini hisobga olgan holda LMS tanlash kerak. Tadbiiq etilayotgan LMS yuqorida ko‘rsatib o‘tilgan LMSning minimal komponent va elementlari ham mavjudligini hisobga olgan holda ta‘lim jarayoni qo‘llash maqsad muvofiq bo‘ladi.

Bundan tashqari har qanday masofaviy ta‘lim jarayonlarini to‘g‘ri va samarali tashkil etishda eng e‘tiborli jihatlarida biri bu ta‘lim jarayonining texnikaviy tuzilishi hisoblanadi va bunda har doim masofaviy ta‘lim jarayonining barcha ishtirokchilariga, ayniqsa masofaviy o‘qitish platformasiga bo‘lgan texnikaviy talablar ishlab chiqishiga asos yaratadi.

Texnik shartlarni ishlab chiqish – masofaviy o‘qitishga mo‘ljallangan masofaviy ta’lim platformasini o‘quv muassasalarida tadbiq etishda dasturiy hamda texnikaviy ta’minotga bo‘lgan talablar quyidagicha ko‘rinish oladi:

- ta’lim jarayonini amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan kontentni joylashtirish uchun;
- o‘quv materiallarini joylashtirish uchun;
- o‘quvchilarni o‘quv jarayoni, oraliq va yakuniy nazoratlar natijalari to‘g‘risida ma’lumot bilan ta’minlash uchun;
- ta’lim dasturida nazarda tutilgan bilimlarni olish va o‘qituvchi tomonidan topshiriqlarni bajarish uchun, o‘qituvchidan maslahat olish uchun o‘quvchilarga sharoit yaratish;

Yuqoridagilardan kelib chiqib biz sport maktabda masofaviy ta’limni joriy etish uchun kerakli talablarni ishlab chiqdik.

- ❖ Masofadan o‘qitish tizimining mavjudligi;
- ❖ Ma’ruzalarni va videodarslarni yozish uchun fan o‘qituvchilarini multimedia va interaktiv o‘quv vositalari bilan jihozlash;
- ❖ Elektron axborot va ta’lim muhitiga kirishni ta’minlaydigan yuqori tezlikdagi kompyuter tarmog‘ining mavjudligi;
- ❖ Elektron axborot-ta’lim muhitining ishlashi uchun server uskunalarning mavjudligi;
- ❖ Elektron ta’lim resurslarini yaratish, saqlash, etkazib berish va ulardan foydalanish maqsadida pedagog xodimlar uchun mavjud bo‘lgan dasturiy vositalarga ega bo‘lishi;
- ❖ Axborot resurslariga kirish tartibi ishlab chiqilgan va tasdiqlangan bo‘lishi;
- ❖ Qo‘shimcha dasturiy vositalarda ishlash bo‘yicha o‘qituvchilarni tayyorlov darajasi qo‘llaniladigan texnologiyalarga mos ravishda ta’minlanishi kerak;

Masofaviy o‘qitish jarayonini tashkil etish uchun masofaviy ta’lim platformasi foydalanuvchilarida o‘quv jarayonida ishtirok etishning minimal talabi bu internetga ulangan kompyuter yoki mobil qurilma bo‘lishi yetarlidir. Foydalanuvchilar noutbuk yoki statsionar kompyuterdan ham, planshet yoki smartfondan ham foydalanishi mumkin. Foydalanuvchi foydalanadigan onlayn o‘quv platformasiga mos keladigan qurilmani tanlash juda muhimdir. Chunki ko‘pgina onlayn o‘quv platformalari brauzerlarga asoslangan, Shu sababdan foydalaniladigan qurilma Google Chrome yoki Firefox kabi zamonaviy veb-brauzerga ega bo‘lish juda ahamiyatlidir. Bundan tashqari ta’lim platformasining mobil ilovasi borligi ta’lim jarayonini yanada samaraliroq tashkil etishda xizmat qiladi.

Xulosa. Hozirgi kunda ta’limni raqamlashtirish, ta’lim jarayonida masofaviy texnologiya va platformalardan foydalanish, ta’lim sifatini oshirish yurtimizda eng dolzarb va asosiy vazifasi sanaladi. Chunki masofaviy ta’lim tizimi nafaqat ta’lim muassasasi uchun, balki har qanday o‘zining bilimini oshirmoqchi yoki ta’limini davom ettirmoqchi bo‘lgan foydalanuvchilar uchun moslashuvchan va juda qulay imkoniyatlarni taqdim etish imkoniyatiga egadir. Biroq, onlayn ta’limdan maksimal darajada foydalanish va samarali natijalarga erishish uchun ma’lum bir texnik va texnologik talablar ham bajarilishi kerak. Bularga misol tariqasida mustahkam internet aloqasi, tarmoqqa ulangan kompyuter yoki mobil qurilma (smartfon, planshet va x.k.), qo‘shimcha multimediyaviy vositalari, onlayn saqlash manba va zaxira nusxalari, dasturiy ta’minot va qo‘shimcha ilovalar, tajribali pedagoglarning yuqori malakasi va zamonaviy texnologiyalardan foydalana olish darajasi kiradi. Ushbu texnik va texnologik talablarning barchasiga ega bo‘lgandan so‘ng onlayn ta’limda muvaffaqiyatga hamda undan ko‘zlangan maqsadga erishish mumkin.

Xulosaga qo‘shimcha qilib shuni ta’kidlab o‘tishimiz kerakki, bugungi kunda dunyoda masofaviy ta’lim imkoniyatini beruvchi ko‘plab dasturiy mahsulotlar mavjud. Ular umumiy funksiyaga ega – o‘quvchilar (tinglovchilar) uchun masofaviy ta’limni ta’minlash, lekin ularni turli yo‘llar bilan maqsadga yo‘naltirishi mumkin bo‘ladi. Ba’zi tizimlar o‘rganishni osonlashtirish uchun qabul qilingan standartlarni saqlashga qaratilgan bo‘lsa, boshqalari o‘quv materialiga kirish, guruhli o‘rganish va bilim darajasini baholash uchun vositalarning to‘liq to‘plamini ishlab chiqishga qaratilgan. Umumiy qilib aytganda muayyan dasturiy mahsulotni tanlash masofaviy ta’lim usullari va vositalarining maqsadlariga bevosita bog‘liq bo‘ladi.

Adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim Vazirining 2020-yil 27-mart 233-sonli “Oliy ta’lim muassasalarida masofaviy ta’limni joriy etish to‘g‘risida”gi Buyrug‘i.
2. O‘zbekiston Respublikasi O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 3-oktabr 599-sonli “Oliy ta’lim tashkilotlarida masofaviy ta’lim shaklini joriy etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qarori.
3. Крук Б.И., Журавлева О.Б., Стругова Е.Г. Избранные главы теории и практики дистанционного обучения. Москва: Издательские решения, 2017.

4. Полат Е.С. Теория и практика дистанционного обучения. Москва: Издательство Юрайт, 2020.
5. Лавриненко Ирина Юрьевна Перспективы использования lms в рамках современного высшего образования // Концепт. 2023. №1. URL:<https://cyberleninka.ru/article/n/perspektivy-ispolzovaniya-lms-v-ramkah-sovremennogo-vysshego-obrazovaniya>
6. Исаева Елизавета Сергеевна Современные LMS платформы дистанционного обучения: анализ и сравнение // Педагогика. Вопросы теории и практики. 2021. №6. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennye-lms-platformy-distantsionnogo-obucheniya-analiz-i-sravnenie> (дата обращения: 15.07.2023).
7. Богомолов В. А. Обзор бесплатных систем управления обучением // ОТО. 2007. №3. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/obzor-besplatnyh-sistem-upravleniya-obucheniem> (дата обращения: 15.07.2023).
8. Атамурадов Жамшид Жалилович Роль преподавателя в проектирования этапов построения дистанционного обучения. Журнал “ACADEMY” №10 (61) 2020 год [Электронный ресурс]: URL: <http://academicjournal.ru/home/arkhiv-zhurnala-academy.html>
9. Atamuradov J.J. Principles of construction of effective information systems. «Science and practice: a new level of integration in the modern world» Conference proceedings 11th International Conference. September, 10 - November, 30, 2020.UK, S Yorkshire, Sheffield DOI: http://doi.org/10.15350/UK_6/11.39 http://scope-science.com/assets/research-article_uk_6_11_39.pdf
10. Atamuradov J. J. Designing stages of construction and planning of distance learning course // Elektronik journal of actual problems of modern science, education and training. april, 2021-vii. issn 2181-9750. URL:<http://khorezmscience.uz/web/archive/1621255365.pdf>
11. Атамурадов Жамшид Жалилович Анализ проблемы организации и управления дистанционного образования в общеобразовательных учреждениях // Universum: технические науки. 2021. №4-1 (85). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/analiz-problemy-organizatsii-i-upravleniya-distantsionnogo-obrazovaniya-v-obscheobrazovatelnyh-uchrezhdeniyah>
12. Атамурадов Жамшид Жалилович Роль преподавателя в проектировании этапов построения дистанционного обучения // Academy. 2020. №10 (61). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/rol-prepodavatelya-v-proektirovanii-etapov-postroeniya-distantsionnogo-obucheniya>

**“PEDAGOGIK MAHORAT” JURNALI UCHUN MAQOLALARNI
RASMIYLASHTIRISH TALABLARI**

“PEDAGOGIK MAHORAT” ilmiy jurnali mualliflari diqqatiga!

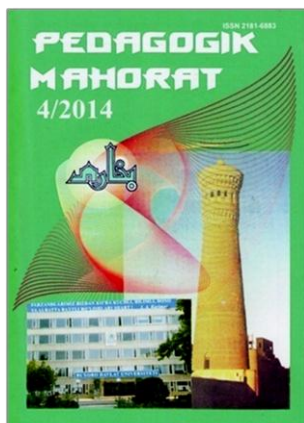
1. “PEDAGOGIK MAHORAT” ilmiy jurnali ilmiy maqolalarni o‘zbek, rus va ingliz tillarida chop etadi.
2. E’lon qilinadigan maqolalarga bo‘lgan asosiy talablar:
 - ✓ ishning dolzarbligi va ilmiy yangiligi;
 - ✓ maqolaning hajmi: adabiyotlar ro‘yxati, chizma va jadvallar inobatga olingan holatda 4-8 betgacha;
 - ✓ maqola nomi, annotatsiya (80-90 ta so‘z) va tayanch so‘zlar (8-10 ta) ingliz, o‘zbek va rus tillarida keltiriladi.
3. Maqola boshida UDK (udc.online internet saytidan olishingiz mumkin), mavzu, muallifning F.I.O. (to‘liq yozilishi kerak), mualliflar bir nechta bo‘lsa, ularning har biri haqida to‘liq ma’lumotlar berilishi shart, tashkilot, shahar, mamlakat, muallifning e-maili ko‘rsatiladi. Matnda kirish qismi, tadqiqot obyekti va qo‘llanilgan metodlar, olingan natijalar va ularning tahlili, xulosa, adabiyotlar ro‘yxati, albatta, keltiriladi. Maqolada keyingi 10-15 yilda e’lon qilingan adabiyotlarga havola qilinishi tavsiya etiladi.
4. Matn uchun: Microsoft Word; Times New Roman, 11 shrift, maqola nomi bosh harflarda, interval 1,0; abzas 1,0 sm, yuqori va pastki tomon 2 sm, chap va o‘ng tomon 2 sm.
5. Agar maqolaga rasm, jadval, diagramma, sxema, chizma, turli grafik belgilar kiritilgan bo‘lsa, ular aniq va ravshan tasvirlanishi, qisqartmalarning to‘liq izohi yozilishi lozim. Formulalar matnga maxsus kompyuter dasturlarida kiritilishi kerak.
6. Iqtibos olingan yoki foydalanilgan adabiyot satr osti izohi tarzida emas, balki maqola oxirida asosiy matndagi ketma-ketligi asosida umumiy ro‘yxatda ko‘rsatiladi. Matn ichidagi ko‘chirmadan so‘ng iqtibos olingan asarning ro‘yxatdagi tartib raqami va sahifasi kvadrat qavs ichida beriladi. Bu o‘rinda kitob, to‘plam, monografiyalar uchun mualliflarning ism-familiyalari, manbaning to‘liq nomi, nashr ko‘rsatkichi (shahar, nashriyot va nashr yili) ko‘rsatiladi. Jurnal maqolalari va boshqa davriy nashrlar uchun mualliflarning ism-familiyalari, maqola nomi, jurnal nomi, yili va soni, sahifa nomeri ko‘rsatiladi.
7. Maqola matni kamida 70-80 % muallifning shaxsiy izlanishlari natijasiga asoslanishi lozim. Topshirilgan maqolalar “Antiplagiat” tizimi yordamida tekshiriladi.
8. Tahririyatga taqdim qilingan maqolalar tahririyat tomonidan taqrizga beriladi. Maqola taqrizdan qaytgach, agar zarur bo‘lsa, barcha savol va e’tirozlar bo‘yicha muallifga qayta ishlash uchun taqdim etiladi. Maqola nusxalari qaytarilmaydi.
9. Tahririyat maqolani taqrizga yuboradi, taqriz ijobiy bo‘lsa maqola jurnalda chop etish uchun qabul qilinadi. Jurnalda anjuman tezislari va ma’ruzalari chop etilmaydi. **E’lon qilingan materiallarning haqqoniyligiga va ko‘chirilmaganligiga shaxsan muallif javobgardir.**
10. Tahririyat maqolaga ayrim kichik o‘zgartirishlarni kiritishi mumkin. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan ko‘rib chiqilmaydi va muallifga qaytarilmaydi.
11. Ijobiy taqriz berilgan maqola tahririyat tomonidan qabul qilingan sanaladi. Jurnal tahririyati maqola matnini qisqartirish va unga tahririy o‘zgartirishlar kiritishga haqlidir.
12. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan qabul qilinmaydi va ko‘rib chiqilmaydi.

Manzil: O‘zbekiston Respublikasi, Buxoro viloyati, 200117, Buxoro shahri, M.Iqbol ko‘chasi, 11-uy, bosh bino, 2-qavat, 219-xona.

Web site: www.buxdu.uz

E-mail: nashriyot_buxdu@buxdu.uz

Telegram raqami: +998 (94) 837-18-38.

Buxoro davlat universiteti muassisligidagi
“PEDAGOGIK MAHORAT”
ilmiy-nazariy va metodik jurnali
barcha ta’lim muassasalarini
hamkorlikka chorlaydi.

Pedagoglarning sevimli nashriga aylanib ulgurgan “Pedagogik mahorat” jurnali maktab, kollej, institut va universitet pedagogik jamoasiga muhim qo‘llanma sifatida xizmat qilishi shubhasiz.

Mualliflar uchun eslatib o‘tamiz, maqola qo‘lyozmalari universitet tahririy-nashriyot bo‘limida qabul qilinadi.

Manzirimiz: Buxoro shahri, M.Iqbol ko‘chasi 11-uy
Buxoro davlat universiteti, 1-bino 2-qavat, 219-xona

Tahririyat rekvizitlari:

Moliya vazirligi g‘aznachiligi

23402000300100001010

MB BB XKKM Toshkent sh. MFO 00014 INN 201504275

BuxDU 400110860064017094100350005

Pedagogik mahorat: rivojlanamiz va rivojlantiramiz!

PEDAGOGIK MAHORAT Ilmiy-nazariy va metodik jurnal 2024-yil 4-son (103) 2001-yil iyul oyidan chiqa boshlagan. OBUNA INDEKSI: 3070	Buxoro davlat universiteti nashri Jurnal oliy o‘quv yurtlarining professor-o‘qituvchilari, ilmiy tadqiqotchilar, ilmiy xodimlar, magistrantlar, talabalar, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari hamda maktab o‘qituvchilari, shuningdek, keng ommaga mo‘ljallangan. Jurnalda nazariy, ilmiy-metodik, muammoli maqolalar, fan va texnikaga oid yangiliklar, turli xabarlar chop etiladi. Nashr uchun mas’ul: Nigora SAYFULLAYEVA Muharrir: Mexrigiyo SHIRINOVA Musahhih: Sarvinoz RAXIMOVA	Jurnal tahririyat kompyuterida sahifalandi. Chop etish sifati uchun bosmaxona javobgar. Bosishga ruxsat etildi 29.04.2024 Bosmaxonaga topshirish vaqti 30.04.2024 Qog‘oz bichimi: 60x84. 1/8 Tezkor bosma usulda bosildi. Shartli bosma tabog‘i – 20,6 Adadi – 100 nusxa Buyurtma № 21 Bahosi kelishilgan narxda. “BUKHARAHAMD PRINT” MCHJ bosmaxonasida chop etildi. Bosmaxona manzili: Buxoro shahri Q. Murtazoyev ko‘chasi 344-uy.